6 নতুন প্ৰপত্ৰ নং 97 আৰু পূৰ্বৰ প্ৰপত্ৰ নং 60ৰ মাজত তুলনা

পুনৰ সংশোধনৰ ফলত, প্ৰতিটো লেনদেনৰ বাবে পূৰ্বৰ প্ৰপত্ৰ নং 60 আৰু নতুন প্ৰপত্ৰ নং 97 দাখিলৰ ক্ষেত্ৰত তলত দিয়াসমূহ সালসলনি কৰা হৈছে:

ক্ৰম নং	আয়কৰ নিয়ম, 2026ৰ নিয়ম 159ৰ অধীনত লেনদেনৰ ধৰণ	আয়কৰ নিয়ম, 2026ৰ অধীনত লেনদেন গ্ৰহণৰ বাবে পেন বাধ্যতামূলক	প্ৰপত্ৰ নং 97 দাখিলৰ
1.	মটৰ গাড়ী বিক্ৰী/ক্ৰয় (5 লাখৰ ওপৰত)	হয়	প্ৰপত্ৰ নং 97 দাখিলৰ অনুমতি নাই
2.	বেংক একাউণ্ট খোলা	নহয়	হয়
3.	ক্ৰেডিট কাৰ্ডৰ বাবে আবেদন	হয়	প্ৰপত্ৰ নং 97 দাখিলৰ অনুমতি নাই
4.	এটা ডিমেট একাউণ্ট খোলা	হয়	প্ৰপত্ৰ নং 97 দাখিলৰ অনুমতি নাই
5.	হোটেল / ৰেষ্টুৰেণ্ট/ কমিউনিটি চেণ্টাৰ/বেংকেট হল/ ইভেণ্ট মেনেজমেণ্টত নিয়োজিত যিকোনো ব্যক্তিলৈ ধন পৰিশোধ (₹1,00,000/-তকৈ অধিক নগদ ধন)	নহয়	হয়
6.	মিউচুৱেল ফাণ্ড ক্ৰয় (50,000 টকাৰ ওপৰত)	হয়	প্ৰপত্ৰ নং 97 দাখিলৰ অনুমতি নাই
7.	কোম্পানী এটাৰ পৰা ডিবেঞ্চাৰ/বণ্ড ক্ৰয় কৰা (50,000 টকাৰ ওপৰত)	হয়	প্ৰপত্ৰ নং 97 দাখিলৰ অনুমতি নাই
8.	আৰবিআইৰ পৰা বণ্ড ক্ৰয় (50,000 টকাৰ ওপৰত)	হয়	প্ৰপত্ৰ নং 97 দাখিলৰ অনুমতি নাই
9.	বেংক একাউণ্টত নগদ ধন জমা আৰু উইড্ৰ'ৱেল(₹10 লাখতকৈ অধিক)	হয়	প্ৰপত্ৰ নং 97 দাখিলৰ অনুমতি নাই

ক্ৰম নং	আয়কৰ নিয়ম, 2026ৰ নিয়ম 159ৰ অধীনত লেনদেনৰ ধৰণ	আয়কৰ নিয়ম, 2026ৰ অধীনত লেনদেন গ্ৰহণৰ বাবে পেন বাধ্যতামূলক	প্ৰপত্ৰ নং 97 দাখিলৰ
10.	বেংকত সময় জমা	নহয়	হয়
11.	বীমাকাৰীৰ সৈতে একাউণ্ট ভিত্তিক সম্পৰ্ক আৰম্ভ কৰা (য'ত বীমা প্ৰিমিয়াম ₹50,000/-তকৈ কম হ'লে বাদ দিয়া হয়)	নহয়	হয়
12.	প্ৰতিভূতিসমূহ বিক্ৰী বা ক্ৰয়ৰ বাবে চুক্তি (প্ৰতিটো লেনদেনত 1 লাখ টকাৰ ওপৰত)	হয়	প্ৰপত্ৰ নং 97 দাখিলৰ অনুমতি নাই
13.	তালিকাভুক্ত নোহোৱা শ্বেয়াৰ বিক্ৰী বা ক্ৰয় (প্ৰতিটো লেনদেনত 1 লাখ টকাৰ ওপৰত)	হয়	প্ৰপত্ৰ নং 97 দাখিলৰ অনুমতি নাই
14.	স্থাৱৰ সম্পত্তি বিক্ৰী/ক্ৰয় (45 লাখ টকাৰ তলত) (20 লাখ টকাতকৈ অধিক)	নহয় (45 লাখ টকাতকৈ কম)	হয়
15.	অন্যান্য সামগ্ৰী/ সেৱাৰ বিক্ৰী/ক্ৰয় (প্ৰতিটো লেনদেনৰ বাবে টকাৰ ওপৰত। 2,00,000/-)	নহয়	হয়

ইয়াৰ উপৰিও আয়কৰ নিয়ম,1962ৰ নিয়ম 114B ৰ অধীনত তলত দিয়া লেনদেনসমূহ এতিয়া প্ৰপত্ৰ নং97ৰ গাঁথনিৰ পৰা আঁতৰোৱা হৈছে:

1	বিদেশী মুদ্ৰা ক্ৰয়ৰ বাবে ধন দিয়া
2	নগদধনৰে বেংকৰ ড্ৰাফ্ট ক্ৰয় কৰা
3	পিপিআই ক্ৰয়ৰ বাবে ধন দিয়া

7 নতুন সৰলীকৃত প্ৰপত্ৰৰ মূল সুবিধাসমূহ:

প্ৰপত্ৰ নং 97ত যথেষ্ট পৰিমাণে কম কৰা হৈছে:

প্ৰপত্ৰ নং 97 দাখিল কৰাৰ প্ৰয়োজনীয়তা বৃহৎ সংখ্যক লেনদেনৰ বাবে আঁতৰোৱা হৈছে, যাৰ ফলত অনুসৰণৰ প্ৰয়োজনীয়তা যথেষ্ট কম হৈছে। **ফাইলিং 12.5কোটিৰ পৰা 2 কোটিতকৈ কমলৈ হ্ৰাস পোৱাৰ সম্ভাৱনা আছে।**

তথ্যৰ সম্পূৰ্ণতা আৰু নিৰ্ভৰযোগ্যতা বৃদ্ধি কৰা হৈছে:

সংশোধিত প্ৰপত্ৰ নং 97 আৰু 98ত পৰিচয়ৰ প্ৰমাণ, ঠিকনাৰ প্ৰমাণ, আৰু জন্ম তাৰিখৰ প্ৰমাণ/গঠনৰ প্ৰমাণৰ দৰে সমৰ্থনকাৰী নথিপত্ৰ অন্তৰ্ভুক্ত কৰি অধিক সঠিক আৰু পৰীক্ষাযোগ্য তথ্য নিশ্চিত কৰা হৈছে।

8 "সংবাদ" অধিবেশনৰ QR কোড:

আবেদনকাৰী সুবিধাৰ বাবে নতুন প্ৰপত্ৰৰ খচৰা প্ৰস্তুতৰ লগত জড়িত বিষয়াৰ সৈতে "সংবাদ" অধিবেশনৰ লিংকৰ QR ক'ড প্ৰচাৰপত্ৰিকাখনৰ তলত দিয়া হৈছে। ইয়াক **প্ৰপত্ৰ নং 97 আৰু 98** (পূৰ্বৰ প্ৰপত্ৰ নং 60 আৰু 61) ওপৰত সবিশেষ আলোচনাৰ বাবে উল্লেখ কৰিব পাৰিব।

ফৰ্ম নং 97 এবং 98-ৰ ওপৰত
সংবাদ অধিবেশনৰ
QR কোড

আয়কৰ সঞ্চালকালয়

(জনসংযোগ, প্ৰকাশন আৰু প্ৰচাৰ)
ষষ্ঠ মহলা, ময়ুৰ ভৱন,ক'নাট চাৰ্কাছ, নতুন দিল্লী - 110001

@incometaxindiaofficial @incometaxindia.official @Income Tax India
@IncomeTaxIndia @Income Tax India Official

ঘোষণা: এই প্ৰচাৰপত্ৰিকাখনক আইনৰ সবিশেষ বিবৃতি বুলি ধৰিব নালাগে। সবিশেষৰ বাবে সদায় আইন আৰু নিয়মৰ প্ৰাসংগিক বিধানসমূহৰ উল্লেখ কৰা উচিত

www.incometaxindia.gov.in

মাৰ্চ, 2026

আয়কৰ বিভাগ

কেন্দ্ৰীয় প্ৰত্যক্ষ কৰ ব'ৰ্ড

প্ৰপত্ৰ নং 97 আৰু 98 (পূৰ্বৰ প্ৰপত্ৰ নং 60 আৰু 61)

স্কেন কৰক ডাউনলোড কৰক হাঁহক

নতুন আয়কৰ প্ৰপত্ৰ:
এটা ব্যৱহাৰকাৰী অনুকূল হাতপুথি
প্ৰপত্ৰ নং 27EQ
(পূৰ্বৰ প্ৰপত্ৰ নং 60 আৰু 61)

পটভূমি:

আয়কৰ বিভাগে আয়কৰ আইন, 2025ৰ অধীনত, 1এপ্ৰিল 2026ৰ পৰা কাৰ্যকৰী হোৱাকৈ সকলো অংশীদাৰৰ বাবে আইন মানি চলাৰ সহজতা বৃদ্ধিৰ বাবে সৰলীকৃত কৰ প্ৰপত্ৰ প্ৰৱৰ্তন কৰিছে। নতুন প্ৰপত্ৰসমূহত ভুল আৰু সমস্যাসমূহ হ্ৰাস কৰিবলৈ সৰল ভাষা, প্ৰামাণিককৃত প্ৰি-ফিল্ড ফৰ্মেট, আৰু প্ৰযুক্তি-চালিত প্ৰক্ৰিয়াসমূহ ব্যৱহাৰ কৰা হৈছে।

"কৰদাতাৰ তথ্য শৃংখলাৰ" অংশ হিচাপে আমি প্ৰায়ে ব্যৱহাৰ কৰা প্ৰপত্ৰ বা সেই প্ৰপত্ৰসমূহ বাছি লৈছো যিবোৰে উল্লেখযোগ্য ব্যৱসায়িক প্ৰক্ৰিয়াৰ পুনৰ বিশ্লেষণ কৰা হৈছে। এই প্ৰচাৰপত্ৰিকাখনে **প্ৰপত্ৰ নং 97 আৰু 98** (পূৰ্বৰ প্ৰপত্ৰ নং 60 আৰু 61)ৰ সংশোধনৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰে যিখন সকলো অংশীদাৰৰ বাবে অনুসৰণ কৰিবলৈ সৰলীকৃত কৰাৰ লক্ষ্যৰে কৰা হৈছে। এই সংশোধনৰ ফলস্বৰূপে বৰ্তমানৰ বাৰ্ষিক প্ৰায় 12.5কোটি দাখিলৰ তুলনাত এই প্ৰপত্ৰসমূহৰ দাখিল 80%-85% হ্ৰাস পোৱাৰ আশা কৰা হৈছে।

1 কোনে দাখিল কৰিব:

ফৰ্ম নং 97

যিসকল ব্যক্তিৰ স্থায়ী একাউণ্ট নম্বৰ(PAN) নাই আৰু আয়কৰ নিয়ম, 2026ৰ নিয়ম 159ত নিৰ্দিষ্টকৰা লেনদেনত প্ৰবিষ্ট কৰে, তেওঁলোকক **প্ৰপত্ৰ নং 97**ত ঘোষণা দাখিল কৰাৰ সময়ত পেনৰ উদ্ধৃতি নিদিয়াকৈ এনে লেনদেন কৰিবলৈ অনুমতি দিয়া হৈছে।

- ফাৰ্ম
- কোম্পানী
- কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰ, ৰাজ্য চৰকাৰ আৰু কনছুলাৰ কাৰ্যালয়
- প্ৰৱাসী, কিছুমান লেনদেন কৰাৰ সময়ত

এটা বিদেশী কোম্পানীয়ে **প্ৰপত্ৰ 97** দাখিল কৰিব পাৰে, যদিহে ভাৰতত কোনো কৰযোগ্য আয় নাই আৰু এটা বেংক একাউণ্ট খুলিব বিচাৰে বা আইএফএছচি (IFSC.)ৰ বেংকিং ইউনিটত সময়ৰ বাবে জমা খুলিব বিচাৰে।

প্ৰপত্ৰ নং 98

সকলো ব্যক্তি (কিছুমান লেনদেনৰ বাবে নিৰ্ধাৰিত চৰ্তৰ অধীনত), যিয়ে আয়কৰ নিয়ম, 2026ৰ নিয়ম **159**ত উল্লেখ কৰা যিকোনো লেনদেন কৰা ব্যক্তিসকলৰ পৰা **প্ৰপত্ৰ নং 97**ৰ ঘোষণা লাভ কৰে।

2 দাখিলৰ সময়সীমা

প্ৰপত্ৰৰ নম্বৰ	সময়কাল	দাখিলৰ নিৰ্ধাৰিত তাৰিখ
97 (ঘোষককাৰীৰ দ্বাৰা)	প্ৰযোজ্য নহয়	নিৰ্দিষ্ট লেনদেন কৰাৰ সময়ত।
98 (প্ৰতিবেদন দিয়া সংস্থা)	এপ্ৰিল – ছেপ্টেম্বৰৰ ভিতৰত লাভ কৰা ঘোষণা	কৰ বৰ্ষৰ 31 অক্টোবৰ
98 (প্ৰতিবেদন দিয়া সংস্থা)	অক্টোবৰ – মাৰ্চৰ ভিতৰত লাভ কৰা ঘোষণা	পৰৱৰ্তী কৰ বৰ্ষৰ 30 এপ্ৰিল

3 প্ৰপত্ৰ নং 97 আৰু 98ৰ গাঁথনি

প্ৰপত্ৰ নং 97

- **অংশ A** গ্ৰহণ কৰা লেনদেনৰ ধৰণ
- **অংশ B** পেন নথকাৰ ঘোষণা
- **অংশ C** ঘোষণাকাৰীৰ পৰিচয় আৰু ঠিকনাৰ বিৱৰণ
- **অংশ D** লেনদেনৰ সবিশেষ
- **অংশ E** পৰিচয় / ঠিকনা / জন্মৰ তাৰিখ / গঠনৰ তাৰিখৰ প্ৰমাণ হিচাপে দাখিল কৰা নথিপত্ৰৰ সবিশেষ
- **অংশ F** তথ্যৰ পৰীক্ষণ

প্ৰপত্ৰ নং 98

- **অংশ A** প্ৰতিবেদনকাৰী ব্যক্তি, বিবৃতি আৰু প্ৰতিবেদনকাৰী সংস্থাৰ প্ৰধান বিষয়াৰ সবিশেষ।
- **অংশ B** প্ৰতিবেদন নম্বৰ, ব্যক্তিৰ বিৱৰণ, বিত্তীয় লেনদেন আৰু ব্যক্তিজনে পৰিচয়/ঠিকনা/ জন্মৰ তাৰিখ / গঠনৰ তাৰিখ প্ৰমাণ হিচাপে দাখিল কৰা নথিপত্ৰ।

4 প্ৰপত্ৰ নং 97 আৰু 98 দাখিল কৰিবলৈ প্ৰয়োজনীয় নথিপত্ৰ

ঘোষণাকাৰীয়ে **প্ৰপত্ৰ নং 97** দাখিল কৰিবলৈ পৰিচয়ৰ প্ৰমাণ, ঠিকনাৰ প্ৰমাণ আৰু জন্ম/গঠনৰ তাৰিখৰ প্ৰমাণৰ বাবে সমৰ্থনকাৰী নথিপত্ৰৰ প্ৰয়োজন।

প্ৰতিবেদনকাৰী সংস্থাই **প্ৰপত্ৰ নং 98** দাখিলৰ বাবে কেৱল **প্ৰপত্ৰ নং 97**ত দিয়া সবিশেষৰ প্ৰয়োজন।

5 নতুন সৰলীকৃত প্ৰপত্ৰৰ মূল বৈশিষ্ট্য আৰু সুবিধাসমূহ:

ক্ৰম নং	নতুন প্ৰপত্ৰৰ মূল বৈশিষ্ট্যসমূহ	অংশীদাৰসকলৰ বাবে সুবিধাসমূহ
1.	কিছুমান লেনদেনত যিহেতু সীমাবদ্ধতা বৃদ্ধি কৰা হৈছে, সেয়েহে পেন উদ্ধৃতি বাধ্যতামূলক কৰা হৈছে আৰু ফলস্বৰূপে এতিয়া কেৱল ছটা লেনদেনৰ বাবে প্ৰপত্ৰ নং 97ৰ প্ৰয়োজন হয়।	ইয়াৰ ফলত প্ৰতিবেদন কম হ'ব আৰু কৰদাতা আৰু প্ৰতিবেদনকাৰী সংস্থাৰ বাবে অনুসৰণৰ প্ৰয়োজনীয়তা সহজ হ'ব।
2.	সংশোধিত নতুন প্ৰপত্ৰ নং 97 আৰু 98ত দাখিল কৰিবলগীয়া পৰিচয়ৰ প্ৰমাণ, ঠিকনাৰ প্ৰমাণ আৰু জন্ম তাৰিখৰ প্ৰমাণৰ বাবে সমৰ্থনকাৰী নথিপত্ৰৰ বিৱৰণ।	এই পৰীক্ষণে বিশ্বাসযোগ্যতা নিশ্চিত কৰিব, স্বচ্ছতা আৰু তথ্যৰ মান উন্নত কৰিব।

6 Comparison between the new Form No. 97 and erstwhile Form No. 60

As a result of re-engineering, following changes are made with respect to filing of erstwhile Form No. 60 and new Form No. **97,** for each transaction:

S. No.	Nature of transaction under Rule 159 of Income-tax Rules, 2026	PAN mandatory for undertaking transaction under Income-tax Rules, 2026	Filing of Form No. 97
1.	Sale/purchase of motor vehicle (above 5 lakhs)	YES	Filing of Form No. 97 not allowed
2.	Opening of bank account	NO	YES
3.	Application for credit card	YES	Filing of Form No. 97 not allowed
4.	Opening a demat account	YES	Filing of Form No. 97 not allowed
5.	Payment to hotel / restaurant / community centre / banquet hall / any person engaged in event management (cash payment exceeding ₹1,00,000/-)	NO	YES
6.	Purchase of Mutual Fund (above ₹50,000)	YES	Filing of Form No. 97 not allowed
7.	Purchase of debentures/bonds from a company (above ₹50,000)	YES	Filing of Form No. 97 not allowed
8.	Purchase of bonds from RBI (above ₹50,000)	YES	Filing of Form No. 97 not allowed
9.	Cash Deposit and withdrawal in bank account (exceeding ₹10 lakhs)	YES	Filing of Form No. 97 not allowed
10.	Time deposit with bank	NO	YES
11.	Commencement of account based relationship with an insurer (excluding where insurance premium is less than ₹50,000/-)	NO	YES
12.	Contract for sale or purchase of securities (above ₹1 lakh per transaction)	YES	Filing of Form No. 97 not allowed
13.	Sale or purchase of unlisted shares (above ₹1 lakh per transaction)	YES	Filing of Form No. 97 not allowed
14.	Sale/purchase of immovable property (Above ₹20 lakhs)	NO (Below ₹45 lakhs)	YES
15.	Sale/purchase of other goods/ services (Above ₹2,00,000/- per transaction)	NO	YES

Further, the following transactions under Rule 114B of the Income Tax Rules, 1962 have now been removed from the framework of Form No. 97 :

1	Payment for purchase of foreign currency
2	Purchase of bank draft in cash
3	Payment for purchase of PPI

7 Key benefits of new simplified Forms:

Significant reduction in Form No. 97:

The requirement to file **Form no. 97** has been removed for a large number of transactions, substantially lowering compliance requirement. **The filing is expected to be reduced from 12.5 cr to less than 2 cr.**

Enhanced data completeness and reliability:

Inclusion of supporting documents such as Proof of Identity, Proof of Address, and Proof of Date of Birth/Incorporation in revised Form Nos. 97 and 98 ensures more accurate and verifiable information.

8 QR Code of "Samvaad" session:

For the benefit of the Taxpayers and Reporting Entities, the QR code of the link to the "Samvaad" session with the officer involved in drafting of the new Form, is given at the bottom of the brochure. This may be referred to for detailed discussion on the Form Nos. 97 and 98 (erstwhile Form Nos. 60 and 61).

QR Code of
Samvad Session on Form 97 and 98

INCOME TAX DEPARTMENT

Directorate of Income Tax

(Public Relations, Publications & Publicity)
6th Floor, Mayur Bhawan, Connaught Circus, New Delhi - 110001

March, 2026

@incometaxindiaofficial @incometaxindia.official @Income Tax India
@IncomeTaxIndia @Income Tax India Official

Disclaimer: This brochure should not be construed as an exhaustive statement of the law.
For details, reference should always be made to the relevant provisions in the Acts and the Rules

www.incometaxindia.gov.in

INCOME TAX DEPARTMENT

Income Tax Department

Central Board of Direct Taxes

Form Nos. 97 and 98 (Erstwhile Form Nos. 60 and 61)

SCAN
DOWNLOAD
SMILE

NEW INCOME TAX FORM: A USER FRIENDLY HANDBOOK
Form Nos. 97 and 98
(Erstwhile Form Nos. 60 and 61)

BACKGROUND:

The Income Tax Department has introduced simplified tax Forms under the Income-tax Act, 2025, effective April 1, 2026, to improve ease of compliance for all stakeholders. The new Forms use simpler language, standardized pre-filled formats, and technology-driven processes to reduce errors and disputes.

As part of the "Taxpayer Information Series" we have selected frequently used Forms or those Forms that have undergone significant business process re-engineering. This brochure focuses on re-engineered **Form Nos. 97 and 98** (Erstwhile Form Nos. 60 and 61), whose simplification aim to ease compliance for all stakeholders. As a result of re-engineering, the filing of these Forms is expected to be reduced by around 80%-85%, from current annual filing of around 12.5 crore.

1 Who should file:

Form No. 97

All persons who do not possess a permanent account number(PAN) and enter into specified transaction in rule **159** of the Income-tax Rules, 2026, are allowed to undertake such transaction without quoting PAN upon filing a declaration in Form No. **97**. Following 'persons' are either not allowed or not required to file Form No. **97**:

- Firm
- Company
- Central Government, State Governments and Consular Offices
- Non-residents, while undertaking certain transactions

A foreign company, not having any taxable income in India, can file Form No. **97** while opening a bank account or a time deposit with a banking unit in IFSC.

Form No. 98

All persons (subject to conditions prescribed for certain transactions), who receive Form No. **97** declarations from the persons undertaking any transaction specified in rule **159** of the Income-tax Rules, 2026.

2 Periodicity of filing

Form Number	Period	Due Date for Filing
97 (by declarant)	Not Applicable	At the time of undertaking the specified transaction.
98 (by Reporting Entity)	Declarations received during April – September	31st October of the tax Year
98 (by Reporting Entity)	Declarations received during October – March	30st April of the next tax Year

3 Structure of Form Nos. 97 and 98

Form No. 97

- **Part A** Nature of transaction being undertaken
- **Part B** Non-PAN declaration
- **Part C** Identity and address details of the declarant
- **Part D** Details of transaction
- **Part E** Details of documents submitted as identity / address / DOB / DOI proof
- **Part F** Verification of the information

Form No. 98

- **Part A** Details of reporting person, statement and principal officer of reporting entity.
- **Part B** Report number, details of person, financial transaction and documents produced by the person as identity/address/DOB/DOI proof.

4 Documents required to file Form Nos. 97 and 98

Supporting documents for Proof of Identity, Proof of Address and Proof of Date of Birth/Incorporation are required for filing Form No. **97** by declarant.

The reporting entity only requires details captured in Form No. **97** for filing Form No. **98.**

5 Key Features of New Form and benefits to the stakeholders:

Sl. No.	Key Features of New Forms	Benefits to the stakeholders
1.	In some transactions as the threshold limit has been increased, therefore PAN quoting has been made mandatory and consequently Form No. 97 is now required for six transactions only.	This will result in reduced reporting and will ease the compliance requirement for taxpayers and reporting entity.
2.	Details of supporting documents for Proof of Identity, Proof of Address and Proof of Date of Birth / Incorporation to be filed in revised new Form Nos. 97 and 98.	The verification will ensure authenticity, leads to transparency and enhanced quality of information.